

VERSLUI IR VARTOTOJAMS PRIEINAMI RYŠIAI

Informacinės ir ryšių technologijos (IRT) ir duomenų ir interneto prieigos paslaugos kaip pagrindiniai produktai ir vartotojams, ir verslui užėmė tradicinio telefono ryšio paslaugų vietą. Šiuo metu yra vis daugiau pagal pareikalavimą prieinamo garso ir vaizdo turinio, o 4G ir 5G interneto junglumas auga eksponentine progresija. Reaguodama į tai, ES priėmė visose jos valstybėse narėse taikomą taisyklių rinkinį ir sukūrė ryšių reguliavimo sistemą, apimančią fiksuotąjį ir belaidį ryšį, internetą, transliavimo ir perdavimo paslaugas.

TEISINIS PAGRINDAS

Kadangi Sutartyse nenustatyta jokių tiesioginių įgaliojimų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų srityje, jurisdikcija šioje srityje yra paremta įvairiais SESV straipsniais. Atsižvelgiant į sudėtingą žiniasklaidos prekių ir paslaugų pobūdį, nes jų negalima apibrėžti nei vien tik kaip kultūros prekių, nei kaip ekonominių prekių, politika turėjo būti kuriama remiantis ta jurisdikcija. ES gali imtis atitinkamų veiksmų, pasiremddama tokia sektorių ir horizontaliaja politika, kaip: pramonės politika (SESV 173 straipsnis), konkurencijos politika (SESV 101–109 straipsniai), prekybos politika (SESV 206 ir 207 straipsniai), transeuropiniai tinklai (TEN) (SESV 170–172straipsniai), moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra bei kosmosas (SESV 179–190 straipsniai), teisės aktų nuostatų, skirtų technologiniam suderinimui, suderinimas arba panašių technologinių standartų naudojimas (SESV 114 straipsnis), laisvas prekių judėjimas (SESV 28, 30, 34 ir 35 straipsniai), laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas (SESV 45–66 straipsniai), švietimas, profesinis mokymas, jaunimas ir sportas (SESV 165 ir 166 straipsniai) pramonės politika (SESV 167 straipsnis).

TIKSLAI

Įsigaliojus Lisabonos strategijai, kaip viena iš Komisijos priimtų septynių pavyzdinių strategijos „Europa 2020“ iniciatyvų buvo parengta Europos skaitmeninė darbotvarkė^[1]. Šia 2010 m. gegužės mėn. paskelbta iniciatyva siekiama apibrėžti lemiamos svarbos funkciją, kurią turės atlikti IRT, jei ES nori pasiekti savo 2020 m. plataus užmojo tikslus. Strategijoje „Europa 2020“ pabrėžiama, kad siekiant verslui ir vartotojams suteikti prieinamus ryšius svarbu diegti plačiąjuosį ryšį. Taigi, dabartinė elektroninių ryšių tinklo ir elektroninių ryšių paslaugų reguliavimo sistema yra paremta trimis pagrindiniais tikslais: skatinti konkurenciją, gerinti rinkos veikimą ir užtikrinti pagrindines naudotojų teises. Skatinant konkurenciją bendras tikslas yra pasiekti, kad ES vartotojai, turėdami

[1]Bendroji skaitmeninė rinka, <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

didesnį pasirinkimą, galėtų gauti naudos dėl prieinamų, aukštos kokybės ir inovacinių paslaugų. Taisyklės yra paprastos, lanksčios, neutralios technologijų atžvilgiu ir jomis siekiama ilgesniu laikotarpiu panaikinti reguliavimą.

LAIMĖJIMAI

Dabartinė ryšių reguliavimo sistema, kurią sudaro direktyvų ir reglamentų rinkinys, buvo priimta 2016 m. rugsėjo mėn., siekiant atsižvelgti į spartų šio sektoriaus vystymąsi ir suderinti faktinio elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo taisykles ir atitinkamas įgyvendinimo procedūras.

- Komisija 2016 m. rugsėjo 14 d. savo komunikate „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ paprašė Parlamento, Tarybos, Europos ekonomikos ir socialinio komiteto ir Regionų komiteto apsprastyti jos pasiūlymą peržiūrėti esamus tikslus ir teisės aktus dėl elektroninių ryšių.
- [Elektroninių ryšių kainos](#) dabar yra mažesnės^[2], kadangi buvo [panaikinti tarptinklinio ryšio mokesčiai už duomenis, skambučius ir trumpąsias žinutes ES gyventojams, keliaujantiems ES ar užsienyje](#). Nuo 2017 m. birželio mėn. kainos tiek piliečiams, tiek atvykėliams yra mažesnės dėl taikomų tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis taisyklių ir piliečiams ir turistams nemokamai teikiamo belaidžio vietinio tinklo (Wi-Fi) belaidžio ryšio zonose viešose vietose visoje Europoje pagal programą „WiFi4EU“^[3];
- Geresnė vartotojų ir verslo apsauga užtikrinama priėmus teisės aktus dėl privatumo ([Direktyva 2009/136/EB](#)^[4]) ir duomenų apsaugos ([Direktyva 95/46/EB](#)^[5]), papildomai juos patobulintus nauja duomenų apsaugos reglamentavimo sistema ([Reglamentas \(ES\) 2016/679](#)^[6] ir [Direktyva \(ES\) 2016/680](#)), sustiprinus Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA)^[7] įgaliojimus, priėmus [Direktyvą \(ES\) 2016/1148](#) dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti^[8], sustiprinus teisę per vieną darbo dieną pakeisti fiksuoto ar judriojo ryšio operatorių išlaikant savo senąjį telefono numerį (numerio perkeliamumas, [Direktyva 2009/136/EB](#)), nustačius Europos bendrąjį pagalbos telefono numerį 112 ([Direktyva 2009/136/EB](#)), karštąją pranešimų apie dingusius vaikus liniją 116000, pagalbos vaikams telefono liniją

[2][OL L 172, 2012 6 30](#), p. 10. ES teisės aktais buvo prisidėta prie telekomunikacijų paslaugų kainų sumažinimo maždaug 30 proc. per pastarąjį dešimtmetį.

[3]Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 nuostatos dėl interneto ryšio vietos bendruomenėse rėmimo ([COM\(2016\) 0589](#)).

[4]OL L 337, 2009 12 18, p. 11.

[5]OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

[6]OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

[7]Reglamentas (ES) Nr. 460/2004, OL L 77, 2004 6 30, p. 1. 2013 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA), OL C 45, 2016 2 5, p. 102.

[8]OL L 194, 2016 7 19, p. 1.

116111 ir psichologinės pagalbos liniją 116123 ir sukūrus internetinę vartotojų ir interneto prekyautojų ginčų sprendimo platformą^[9].

- Geresnė prieiga prie ryšių užtikrinama teisės aktais, kuriais skatinama konkurencija pagal aiškias ir įtraukias taisykles, užtikrinama geresnė kokybė, mažesnės kainos ir daugiau paslaugų (Europos elektroninių ryšių kodeksas), investicijomis į plačiajuosčio ryšio tinklus, suteikiančius didelės spartos prieigą prie interneto, parama bevielio ryšio technologijoms, pvz., 3G ir LTE, pasitelkiant radijo spektro politikos programą ir [suderinant 470–790 MHz dažnių juostos naudojimą Europos Sąjungoje](#), siekiant užtikrinti gigabitinį ryšį visiems pagrindiniams socialinės ir ekonominės pažangos varikliams^[10].

Kad būtų geriau suderintos nacionalinės ryšių reguliavimo procedūros, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (EERRI) (žr. [Reglamentą \(ES\) 2018/1971](#)^[11]) užtikrina nacionalinių reguliavimo institucijų ir Komisijos bendradarbiavimą, skatindama naudotis geriausios patirties pavyzdžiais ir bendrais metodais, tuo pat metu siekiant išvengti nenuoseklaus reguliavimo, kuris galėtų iškreipti konkurenciją bendrojoje ryšių rinkoje. Pagal atnaujintus teisės aktus nacionalinėms reguliavimo institucijoms (NRI) pavedama užduotis skatinti konkurenciją elektroninių ryšių ir paslaugų teikimo srityje ir juose nustatomi principai, kuriais turi būti paremta NRI veikla: nepriklausomumas, nešališkumas, skaidrumas ir teisė pateikti skundą. Dažnių spektro valdymo klausimu daugiametėje radijo spektro politikos programoje nustatytos politikos kryptys ir tikslai, būtini norint strategiškai planuoti ir derinti radijo spektro naudojimą. Taip užtikrinamas vidaus rinkos veikimas su radijo spektro naudojimu susijusiose ES politikos srityse, pavyzdžiui, elektroninių ryšių, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros bei kosmoso, transporto, energetikos ir audiovizualinėje srityse.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Parlamentas remia tvirtą ir pažangią IRT politiką ir labai aktyviai dalyvauja priimant šios srities teisėkūros procedūra priimamus aktus, siekdamas padidinti naudą, teikiamą vartotojams ir verslui. Todėl jis nuolat padeda spręsti IRT klausimus, priimdamas savo iniciatyva parengtus pranešimus, teikdamas klausimus, į kuriuos atsakoma žodžiu ir raštu, atlikdamas tyrimus^[12], rengdamas praktinius seminarus^[13], priimdamas nuomones bei rezolucijas, taip pat ragindamas labiau koordinuoti nacionalinius veiksmus, kuriais siekiama plėtoti paslaugas visos Europos mastu, teikti didesnę ES paramą telekomunikacijoms.

Parlamentas primena, kad reikia naudoti vadinamojo skaitmeninio dividendo dažnių spektrą siekiant užtikrinti plačiajuosčio ryšio galimybes visiems ES piliečiams, ir pabrėžia būtinybę imtis tolesnių veiksmų, kad visi piliečiai ir vartotojai turėtų visuresę prieigą prie sparčiojo plačiajuosčio ryšio, įgytų [skaitmeninį raštingumą ir](#)

[9] Platforma galima naudotis šiuo adresu: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>, o papildomos informacijos galima rasti čia: http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_en.htm

[10] OL L 138, 2017 5 25, p. 131.

[11] OL L 321, 2018 12 17, p. 1.

[12] EP idėjų kalvė („Think Tank“): <http://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/home.html>

[13] Klausymai: <http://www.europarl.europa.eu/committees/lt/events-hearings.html>

[kompetencija](#)^[14]. Jis taip pat [pabrėžia saugumo kibernetinėje erdvėje svarbą](#)^[15] siekiant skaitmeninėje aplinkoje užtikrinti patikimą privatumo ir vartotojų ir verslo pilietinių laisvių apsaugą. Tuo pat metu Parlamentas labai skatina technologijų neutralumą, tinklo neutralumą ir tinklo laisves visiems ES piliečiams, taip pat galimybes gauti paslaugas ir programas ar naudotis jomis per ryšių tinklus užtikrinančias priemones, kurias taikant turi būti paisoma piliečių pagrindinių teisių ir laisvių. Tokiomis priemonėmis taip pat būtina užtikrinti, kad [interneto paslaugų teikėjai neapribotų asmens galimybių naudotis turiniu ir programomis ir \(arba\) pasirinktomis paslaugomis](#)^[16].

Parlamentas nuolat stiprina šias garantijas pasitelkdamas teisės aktus. Jis vaidina svarbų vaidmenį šalinant bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis ir modernizuojant ES telekomunikacijų taisykles, kurios taikomos šiandienos skaitmeniniams ir duomenimis grindžiamiems produktams ir paslaugoms, kad būtų [padidinama skaitmeninė nauda vartotojams ir verslui](#). Todėl Parlamentas pagerino prieigą prie duomenų ir jų perdavimą, nustatydamas tinklo neutralumo standartus, suderindamas 470–790 MHz dažnių juostos naudojimą, paremdamas nemokamą belaidį vietinį tinklą miestuose ir kaimuose visiems (programa „Wifi4EU“), investuodamas į itin našias kompiuterines sistemas ir mokslo debesijos paslaugas (Europos atvirojo mokslo debesija) ir panaikindamas tarptinklinio ryšio tarifus, pvz., įgyvendinus [tarptinklinio ryšio savosios šalies kainomis principą](#)^[17]. Kad paskatintų e. prekybą vartotojams ir verslui ES, visų pirma MVĮ, Parlamentas inicijavo ir baigė svarbius teisėkūros darbus. Kaip pavyzdį galima pateikti [Direktyvą 2014/691/ES](#) dėl priemonių sparčiojo elektroninio ryšio tinklų diegimo sąnaudoms mažinti^[18] ir [Reglamentą \(ES\) Nr. 910/2014](#) dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje^[19], kuriais sudaromos palankesnės sąlygos elektroniniam verslui^[20]. Reaguodamas į Komisijos pasiūlymus, Parlamentas pritarė tam, kad būtų modernizuotos autorių teisių taisyklės ir atnaujintos ES audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų taisyklės.

Taip pat Parlamentas sėkmingai užbaigė teisėkūros darbą siekdamas pertvarkyti duomenų apsaugą. Siekiant užtikrinti pagrindinę teisę – veiksmingą fizinių asmenų apsaugą tvarkant asmens duomenis, 2016 m. balandžio 27 d. buvo priimta [Direktyva \(ES\) 2016/680](#)^[21]. Be to, Parlamentas ir Taryba priėmė [Reglamentą \(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo^[22]. Neseniai Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas (LIBE) pritarė taisyklėms dėl teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje^[23], kuriomis būtų sudaromos palankesnės sąlygos verslui. Parlamentas šiuo metu atlieka didžiulį teisėkūros darbą, susijusį su pasiūlymais, pateiktais imantis tolesnių veiksmų įgyvendinant bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją ir Parlamento [rezoliuciją dėl kuriamo Bendrosios skaitmeninės](#)

[14]OL C 81 E, 2011 3 15, p. 45.

[15]OL C 332 E, 2013 11 15, p. 22.

[16]OL C 153 E, 2013 5 31, p. 128.

[17]OL L 310, 2015 11 26, p. 1.

[18]OL L 155, 2014 5 23, p. 1.

[19]OL L 257, 2014 8 28, p. 73.

[20]COM (2017) 0228 (nebegalioja).

[21]OL L 119, 2016 5 4, p. 89.

[22]OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

[23]COM(2017)0010.

[rinkos akto](#)^[24], kuriais sprendžiami tokie klausimai kaip nepagrįstas geografinis blokavimas^[25], tarpvalstybinis siuntinių pristatymas^[26], tarpvalstybinis internetinio turinio paslaugų perkeliamumas^[27], Reglamento dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje peržiūra^[28], audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos^[29], laisvas ne asmens duomenų judėjimas^[30], internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutartys^[31] ir skaitmeninio turinio teikimo sutartys^[32]. Siekdamas paskatinti nustatyti 5G ryšio diegimo kalendorių, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos vartotojų ir verslo ryšiui, Parlamentas neseniai priėmė rezoliuciją „[Interneto ryšys siekiant augimo, konkurencingumo ir sanglaudos: Europos gigabitinė visuomenė ir 5G ryšys](#)“^[33].

Mariusz Maciejewski / Frédéric Gouardères
05/2019

[24]OL C 11, 2018 1 12, p. 55.

[25][COM\(2016\)0289](#).

[26][COM\(2016\)0285](#).

[27]COM (2015)0627.

[28][COM\(2016\)0283](#).

[29]COM(2016)0287.

[30][COM\(2017\)0495](#).

[31]COM(2015)0635.

[32]COM(2015)0634.

[33]OL C 307, 2018 8 30, p. 144.

